

POSTANOWIENIE

Dnia 26 sierpnia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XXV Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR (del.) Adam Mitkiewicz

po rozpoznaniu w dniu 26 sierpnia 2016 r. w Warszawie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku (...) S.A. w W.

przeciwko **Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości w W.**

o udzielenie zabezpieczenia

postanawia:

oddalić wniosek.

UZASADNIENIE

Wnioskiem z dnia 22 sierpnia 2016 r., (...) S.A. w W. wniosła: o ustalenie, że Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości w W. nie przysługuje uprawnienie do złożenia oświadczenia o wypowiedzeniu umowy o finansowanie nr. (...), o ustalenie, że oświadczenie woli obowiązanego o wypowiedzeniu umowy o finansowanie nr. (...) zawarte w piśmie z dnia 27 lipca 2016r. jest bezskuteczne poprzez;

- nakazanie obowiązanemu wykonywania umowy o dofinansowanie nr. (...) na dotychczasowych warunkach zgodnie z jej treścią do czasu zakończenia postępowania o ustalenie oraz

- zakazanie obowiązanemu składania oświadczenia woli o wypowiedzeniu umowy o dofinansowanie nr. (...) z powołaniem się na okoliczności faktyczne przytoczone w oświadczeniu obowiązanego z dnia 27 lipca 2016r. do czasu prawomocnego zakończenia postępowania z powództwa wnioskodawcy przeciwko obowiązanemu o ustalenie.

Wnioskodawca domagał się również udzielenia zabezpieczenia roszczenia niepieniężnego o ustalenie nieistnienia prawa obowiązanego do żądania spełnienia przez (...) S.A. w W. będące gwarantem wypłaty sumy gwarancyjnej z gwarancji ubezpieczeniowej nr. (...) z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy o finansowanie nr. (...) poprzez

- zakazanie obowiązanemu podejmowania jakichkolwiek działań zmierzających do realizacji gwarancji ubezpieczeniowej nr. (...) w celu zabezpieczenia należytego wykonania umowy o dofinansowanie nr. (...) do czasu prawomocnego zakończenia postępowania

- zakazanie (...) S.A. w W. wypłaty świadczenia z tytułu gwarancji ubezpieczeniowej nr. (...) do czasu prawomocnego zakończenia postępowania

- na wypadek gdyby doszło do realizacji gwarancji ubezpieczeniowej i wypłaty środków z gwarancji na rzecz obowiązanego nakazanie obowiązanemu zwrotu wypłaconej kwoty na rzecz (...) S.A. w W. w terminie 2 dni, od jej otrzymania przez obowiązanego.

Sąd zważył, co następuje

W uzasadnieniu wniosku podano, że w dniu 5 lipca 2011 r. Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości w W. (dalej jako: PARP) oraz (...) S.A. zawarły umowę o dofinansowanie nr (...), której przedmiotem było udzielenie Beneficjentowi przez Instytucję Wdrażającą dofinansowania realizacji projektu „Innowacyjny recykling odpadów opakowaniowych”, tj. polegającego na budowie nowoczesnego zakładu recyklingu odpadów wg innowacyjnej technologii ze środków publicznych w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka 2007 - 2013.

Aneks nr (...) z dnia 17 maja 2013 r. strony wprowadziły obowiązek ustanowienia przez spółkę (wnioskodawcę w niniejszym postępowaniu) na rzecz PARP zabezpieczenia Umowy. W wykonaniu tego zobowiązania, jeszcze przed formalnym podpisaniem aneksu, spółka dostarczyła do PARP gwarancję ubezpieczeniową na kwotę 9.999.990,00 zł (słownie: dziewięć milionów dziewięćset dziewięćdziesiąt dziewięć tysięcy dziewięćset dziewięćdziesiąt złotych) udzieloną przez (...) S.A. (...), która udzielona została na podstawie umowy o udzielenie gwarancji ubezpieczeniowej nr (...) z dnia 29 marca 2013 r. zawartej pomiędzy Spółką

a Gwarantem. Gwarancja wystawiona została z okresem obowiązywania do dnia 28 lutego 2015 r., a następnie na mocy aneksów przedłożono ją do 31 lipca 2016 r.

Ponieważ realizacja Projektu uległa przedłużeniu w stosunku do terminu pierwotnie określonego w Umowie, Spółka oraz PARP podpisały w dniu 29 kwietnia 2016 r. aneks nr (...) do Umowy, mocą którego został wydłużony termin osiągnięcia minimalnego poziomu produkcji będącej wynikiem realizacji Projektu z pierwotnie określonego na dzień 31 marca 2016 r. do dnia 30 listopada 2016 r.

Z uwagi na wydłużenie okresu realizacji Projektu (przyp. aneksem nr (...) z dnia 29 kwietnia 2016 r. strony zdecydowały o wydłużeniu terminu realizacji projektu) strony zawarły w aneksie nr (...) postanowienie na mocy którego Spółka zobowiązała się do przedłużenia okresu obowiązywania gwarancji ubezpieczeniowej nr (...) od dnia 1 sierpnia 2016 r. do dnia 31 stycznia 2017 r. i dostarczenia dokumentu przedłużonej gwarancji do PARP w terminie do 15 lipca 2016 r.

Spółka doznała opóźnienia w uzyskaniu dokumentu przedłużonej gwarancji ubezpieczeniowej. Wobec tego dnia 22 lipca 2016 r. PARP skierowała do Spółki pismo

z wezwaniem do natychmiastowego, nie później niż do dnia 29 lipca 2016 r., złożenia w PARP dokumentacji stanowiącej potwierdzenie przedłużenia gwarancji ubezpieczeniowej pod rygorem wystąpienia do Gwaranta z żądaniem wypłaty kwoty gwarancyjnej ze względu na niewywiązywanie się Beneficjenta z zapisów Umowy.

Dnia 27 lipca 2016 r. PARP skierowała do Spółki oświadczenie o wypowiedzeniu Umowy ze skutkiem natychmiastowym. W treści oświadczenia wskazano, że Beneficjent nie wywiązał się z obowiązku złożenia w Instytucji Wdrażającej prawidłowo wystawionego zabezpieczenia w terminie określonym Aneksem. W związku z powyższym PARP wezwał Spółkę do zwrotu dofinansowania w kwocie 39.932.168,16 złotych.

Tego samego dnia, 27 lipca 2016 r. Spółka wykonała zobowiązanie do wydłużenia okresu obowiązywania gwarancji i złożyła w PARP pismo, do którego załączyła Aneks nr (...) do gwarancji ubezpieczeniowej nr (...) z terminem obowiązywania od dnia

1 sierpnia 2016 r. do dnia 31 stycznia 2017 r. oraz zwróciła się z wnioskiem o cofnięcie oświadczenia o wypowiedzeniu. W treści Aneksu nr (...) do gwarancji ubezpieczeniowej (...) S.A. zobowiązała się nieodwołalnie i bezwarunkowo, w okresie ważności gwarancji, do zapłacenia PARP kwoty do wysokości udzielonej gwarancji, po otrzymaniu pisemnego żądania zapłaty zawierającego oświadczenie, że Spółka nie wywiązała się z zobowiązań wynikających z Umowy, w terminie nieprzekraczającym

14 dni kalendarzowych od daty otrzymania żądania zapłaty.

Dnia 11 sierpnia 2016 r. Spółka ponownie skierowała do PARP wezwanie do cofnięcia oświadczenia o wypowiedzeniu. Do dnia wystąpienia z niniejszym wnioskiem PARP nie odpowiedziała jednak na pisma Spółki z dnia 27 lipca oraz 11 sierpnia 2016 r.

Zgodnie z art. 730¹ § 1 k.p.c. udzielenia zabezpieczenia może żądać każda strona lub uczestnik postępowania, jeżeli uprawdopodobni roszczenie oraz interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia. Interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia istnieje wtedy, gdy brak zabezpieczenia uniemożliwi lub poważnie utrudni wykonanie zapadłego w sprawie orzeczenia lub w inny sposób uniemożliwi lub poważnie utrudni osiągnięcie celu postępowania w sprawie (art. 730¹ § 2 k.p.c.).

Zabezpieczenie nie może zmierzać do zaspokojenia roszczenia, chyba że ustawa stanowi inaczej (art. 731 k.p.c.)

W rozpatrywanej sprawie przyjęć należy, że wnioskodawca uprawdopodobnił roszczenia o ustalenie, że oświadczenie woli obowiązanego o wypowiedzeniu umowy o finansowanie nr. (...) zawarte w piśmie z dnia 27 lipca 2016r. jest bezskuteczne oraz roszczenie o ustalenie nieistnienia prawa obowiązanego do żądania spełnienia przez (...) S.A. w W. będące gwarantem wypłaty sumy gwarancyjnej z gwarancji ubezpieczeniowej nr. (...) z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy o finansowanie nr. (...).

Jeśli chodzi o roszczenie o ustalenie, że Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości w W. nie przysługuje uprawnienie do złożenia oświadczenia o wypowiedzeniu umowy o finansowanie nr. (...), to jest ono wątpliwe w kontekście regulacji z art. 189 k.p.c., która dotyczy ustalenia istnienia prawa czy stosunku prawnego a nie uprawnienia kształtującego.

W ocenie Sądu wnioskodawca nie uprawdopodobnił interesu prawnego w udzielaniu zabezpieczenia. Celem postępowania o ustalenie jest usunięcie pewnej niepewności stanu prawnego lub prawa, gdy określona sytuacja zagraża naruszeniem uprawnień przysługujących powodowi bądź też stwarza wątpliwość co do ich istnienia czy realnej możliwości realizacji.

Wnioskodawca wyjaśnił z czego wywodzi interes prawny roszczenia o ustalenie nieistnienia prawa obowiązanego do żądania spełnienia przez (...) S.A. w W. będące gwarantem wypłaty sumy gwarancyjnej z gwarancji ubezpieczeniowej nr. (...) z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy o finansowanie nr. (...). Nie odnosząc się do interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia roszczeń o ustalenie, że Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości w W. nie przysługuje uprawnienie do złożenia oświadczenia o wypowiedzeniu umowy o finansowanie nr. (...), oraz o ustalenie, że oświadczenie woli obowiązanego o wypowiedzeniu umowy o finansowanie nr. (...) zawarte w piśmie z dnia 27 lipca 2016r. jest bezskuteczne.

Celem postępowania o ustalenie jest usunięcie pewnej niepewności stanu prawnego lub prawa, gdy określona sytuacja zagraża naruszeniem uprawnień przysługujących powodowi bądź też stwarza wątpliwość co do ich istnienia czy realnej możliwości realizacji. Cel tego postępowania może być osiągnięty bez względu na to czy doszło by do udzielenia zabezpieczenia w sposób o który wnosi wnioskodawca. Czym innym są skutki skorzystania przez obowiązanego z gwarancji ubezpieczeniowej jak wskazał wnioskodawca mogące prowadzić nawet do upadłości uprawnionego, przed wystąpieniem których nie zabezpieczy wnioskodawcy nawet uwzględnienie przez Sąd roszczeń o ustalenie.

W myśl art. 755 § 1 k.p.c. jeżeli przedmiotem zabezpieczenia nie jest roszczenie niepieniężne, sąd udziela zabezpieczenia w taki sposób, jaki stosownie do okoliczności uzna za odpowiedni, nie wyłączając sposobów przewidzianych dla zabezpieczenia roszczeń pieniężnych. Środkiem zabezpieczenia roszczeń niepieniężnych może być m.in. zabezpieczenie antycypacyjne (nowacyjne) polegające na unormowaniu przez sąd praw i obowiązków uczestników postępowania na czas trwania postępowania (art. 755 § 1 pkt. 1 k.p.c.). W tym wypadku przewidziane w art. 755 § 2¹ k.p.c. odstępstwo od zasady, że zabezpieczenie nie może zmierzać do zaspokojenia roszczenia (art. 731 k.p.c.) dotyczy wyłącznie sytuacji, gdy zabezpieczenie jest konieczne dla odwrócenia szkody lub innych niekorzystnych dla uprawnionego skutków. W przypadku zabezpieczenia antycypacyjnego interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia

wyraża się w konieczności zapobieżenia szkodzie lub innym negatywnym następstwom, które pomimo ostatecznego wygrania sprawy dotknęłyby uprawnionego.

Za przykłady takiego zabezpieczenia podaje się w doktrynie sprawy o naruszenie posiadania, o ustanowienie drogi koniecznej, o zniesienie współwłasności. W sprawie o ustanowienie służebności drogi koniecznej sąd może wydać postanowienie o udzieleniu zabezpieczenia polegające na unormowaniu stosunków na czas trwania postępowania, podobnie jak w sprawie o naruszenie posiadania, zniesienie współwłasności czy dział spadku. W tych sprawach postanowienie zabezpieczające może polegać, przykładowo, na zobowiązaniu obowiązanego do wykonania lub zaniechania określonych czynności albo do nieprzeszkadzania czynnościom uprawnionego.

Unormowanie praw i obowiązków może polegać na ustanowieniu określonych nakazów i zakazów. Może ono także przybrać postać zobowiązania do czynienia, zaniechania lub znoszenia działań uprawnionego (Kodeks Postępowania Cywilnego Komentarz T. Ereciński, J. Gudowski LexisNexis 2012).

Sposoby zabezpieczenia wskazane przez wnioskodawcę nie są dopuszczalne wykraczają poza unormowanie przez sąd praw i obowiązków uczestników postępowania na czas trwania postępowania, dotyczą ingerencji w sferę obowiązków podmiotu trzeciego zobowiązanego bezwarunkowo i nieodwołalnie do wypłaty sumy wynikającej z gwarancji na każde żądanie beneficjenta. Uwzględnienie wniosku o zabezpieczenie w sposób jakiego domaga się wnioskodawca stanowi niedopuszczalną ingerencję w relacje stron wynikające z umowy o dofinansowanie prowadząc do istotnego naruszenia równowagi kontraktowej, ich uwzględnienie zmusiło by obowiązanego do wykonywania umowy bez względu na okoliczności, czy inne przesłanki do rozwiązania umowy które zaistniały by po udzieleniu zabezpieczenia, a przed uprawomocnieniem się wyroku w sprawie o ustalenie.

Tak samo do naruszenia równowagi kontraktowej stron prowadziło by uwzględnienie wniosku ewentualnego tj. na wypadek gdyby doszło do realizacji gwarancji ubezpieczeniowej i wypłaty środków z gwarancji na rzecz obowiązanego nakazanie obowiązanemu zwrotu wypłaconej kwoty na rzecz (...) S.A. w W. w terminie 2 dni, od jej otrzymania przez obowiązanego.

Nie wiadomo, czy uprawniony zrealizował uprawnienia z umowy gwarancji. Ale w przypadku skorzystania z nich bez zaistnienia do tego podstaw wnioskodawcy będą przysługiwać wobec niego roszczenia odszkodowawcze.

Celem art. 755 § 1 pkt. 1 k.p.c., wskazującego na dopuszczalność zastosowania na okres toczącego się pomiędzy stronami procesu sposobu udzielenia zabezpieczenia o charakterze nowacyjnym jest unormowanie praw i obowiązków stron postępowania. Zakazanie gwarantowi, tj. (...) S.A. z siedzibą w W. który nie jest stroną niniejszego postępowania wypłaty jakichkolwiek kwot z przedmiotowej gwarancji ubezpieczeniowej na żądanie obowiązanego prowadzi do unormowania praw i obowiązków osoby trzeciej, która nie jest stroną postępowania, tymczasem zabezpieczenie może unormować prawa i obowiązki jedynie stron postępowania, nie zaś podmiotów trzecich (art. 755 § 1 pkt. 1 k.p.c.). Tutejszy Sąd podziela stanowisko Sadu Apelacyjnego w Krakowie wyrażone w postanowieniu tego Sądu z dnia 14-02-2013r., I ACz 66/13 (LEX nr 1344118), że rozpatrując wniosek o udzielenie zabezpieczenia sąd winien brać pod uwagę nie tylko przeciwstawne interesy stron tego postępowania wpadkowego, tj. uprawnionego i obowiązanego, ale również liczyć się z tym, że wybór określonego sposobu zabezpieczenia może naruszyć słuszne interesy osób trzecich, które z racji nieposiadania statusu strony postępowania zabezpieczającego nie będą mogły w żaden sposób przeciwdziałać temu naruszeniu, w szczególności poprzez złożenie odpowiedniego środka odwoławczego albo wniosku o zmianę lub uchylenie zabezpieczenia.

Ingerowanie w obowiązki podmiotu trzeciego pozostaje w sprzeczności z zasadą słuszności, a jeśli już ma miejsce to powinno stanowić wyjątek którego zastosowania stan faktyczny niniejszej sprawy nie uzasadnia.

Uprawnienie obowiązanego, tj. Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości do żądania od gwaranta ubezpieczeniowego wypłaty kwot z gwarancji ubezpieczeniowej jest następstwem postanowień łączącej uprawnionego i obowiązanego umowy z 5 lipca 2011 r.

o dofinansowanie nr (...), jak i wystawionej przez (...) S.A. z siedzibą w W. na zlecenie uprawnionego, gwarancji ubezpieczeniowej (należytego wykonania umowy) nr (...) z dnia

29 marca 2013 r. Gwarancja ta ma charakter gwarancji nieodwołalnej, co do zasady bezwarunkowej (za wyjątkiem warunków wskazanych w treści gwarancji) oraz płatnej na każde żądanie obowiązanego kwoty zabezpieczonej gwarancją, w terminie w niej wskazanym, w razie przedstawienia przez beneficjenta dokumentów i oświadczenia wskazanego w treści tejże gwarancji. Obowiązek wypłaty gwarancji uzależniony jest jedynie od zaistnienia określonego w gwarancji zdarzenia, którym jest zgłoszenie przez beneficjenta umowy gwarancyjnej żądania skierowanego do gwaranta o zapłatę z tytułu gwarancji ubezpieczeniowej. Gwarant ma więc bezwarunkowy obowiązek spełnienia świadczenia wynikającego z gwarancji, przez co obowiązek ten ma charakter obowiązku abstrakcyjnego.

W takim wypadku przyjęcie tezy o dopuszczalności ingerencji Sądu w sferę autonomicznych uprawnień beneficjenta gwarancji ubezpieczeniowej prowadziłoby do faktycznej utraty znaczenia takiego rodzaju zabezpieczenia wykonania umowy, jak i niedozwoloną ingerencję w zasadę swobody kształtowania stosunku zobowiązaniowego przez strony tego stosunku. Ewentualny zaś spór stron stosunku podstawowego, w ramach którego doszło do wykreowania umowy gwarancji, pozostaje bez znaczenia dla gwaranta, który musi spełnić świadczenie z tytułu udzielonego zabezpieczenia, zgodnie z treścią dokumentu gwarancyjnego. Przekonanie o braku dopuszczalności ingerencji Sądu w sferę uprawnień i obowiązków podmiotów stosunku gwarancyjnego, w tym w szczególności w sferę obowiązków gwaranta, przesądza o braku możliwości uwzględnienia wniosku uprawnionego.

Jak wskazano wyżej w sytuacji bezpodstawnego zrealizowania przez obowiązanego, tj. Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości uprawnień wynikających z gwarancji ubezpieczeniowej, w warunkach braku po stronie obowiązanego rzeczywistego uprawnienia do zaspokojenia własnych roszczeń z tej gwarancji, a następnie wystąpienia przeciwko uprawnionemu przez gwaranta ubezpieczeniowego z roszczeniem regresowym

- uprawniony będzie mógł złożyć powództwo przeciwko Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości o zasądzenie na swoją rzecz kwoty bezpodstawnie uzyskanej z wypłaty gwarancji.

Z powyższych przyczyn Sąd na mocy art. 730 §1k.p.c, art. 730¹ §1k.p.c. i art. 755 §1 k.p.c. oddalił wniosek o udzielenie zabezpieczenia.

ZARZĄDZENIE

(...)